

TIL REGERINGEN

Diskussionsoplægget blev drøftet på Det Økonomiske Råds møde d. 1. juni 2006. Det følgende resume af drøftelserne er opdelt i tre dele. Det første afsnit omhandler konjunktursituationen og den aktuelle økonomiske politik. Andet afsnit omhandler erhvervsstøtte. Tredje afsnit omhandler transport, trængsel og infrastrukturinvesteringer. Ud over bemærkninger på mødet er der på side 333-367 skriftlige indlæg fra en række rådsmedlemmer.

Formandskabet bød indledningsvis velkommen og annoncerede, at rapporten til efteråret vil indeholde et specialkapitel om indkomstfordeling og fattigdom.

Konjunktursituationen og den aktuelle økonomisk politik

Formanden for Dansk Arbejdsgiverforening erklærede sig enig med formandskabet i, at dansk økonomi er tæt på kapacitetsgrænsen, og han påpegede nødvendigheden af arbejdsmarkedsreformer, der øger arbejdsstyrken – ikke blot på lang sigt, men også på det helt korte sigt. I den anledning savnede han flere konkrete forslag fra formandskabet. Han påpegede, at en fremrykning af aktiveringsindsatsen kun er af relevans for en ud af fire ledige, og at en tidlig aktivering indebærer en risiko for, at ledige fastholdes i aktivering. Han foreslog, at sanktionerne ved at afslå anvist arbejde bliver skærpet, og at dagpengesystemets ydelsesperiode forkortes. Han tilsluttede sig formandskabets vurdering af regeringens velfærdsudspil samt anbefalingen af en total afskaffelse af efterlønnen og af særreglerne for ældre.

Formanden for Landsorganisationen var i hovedtræk enig i konjunkturvurderingen, men mente ikke, at der kan drages paralleller til 1980'erne vedrørende presset i bygge- og anlægsbranchen. Strukturerne i økonomien er ændret til det bedre, og konkurrencepresset fra udlandet er blevet større. Han var enig i, at der ikke skal foretages finanspolitiske lempelser nu, og efterlyste strukturelle tiltag, der bl.a. kan hæve uddannelsesniveaet. Formanden mente ikke, at efterlønnen skal afskaffes, og han anførte, at LO-medlemmer har

kortere levetid end resten af befolkningen. I stedet skal ældre gives bedre mulighed for beskæftigelse og mulighed for smidigere tilbagetrækning. Han var uenig i vurderingen af Østarbejderaftalen. Aftalen begrænser ikke antallet af østarbejdere, men den bidrager til at sikre ordentlige arbejdsvilkår for dem, der kommer til Danmark. Formanden for LO fandt i øvrigt, at formandskabets anbefalinger generelt er for præget af liberalistisk tankegang, hvor de ledige skal straffes, og han efterlyste nytænkning og mere positive forslag.

Finansrådets formand var grundlæggende enig i formandskabets prognose for dansk og international økonomi, men mente, at skønnet for betalingsbalancen er for pessimistisk. Han erklærede sig enig i, at finanspolitikken ikke bør bidrage yderligere til væksten i økonomien, og bakkede op om formandskabets vurdering af behovet for arbejdsmarkedsreformer. Han tilsluttede sig formandskabets synspunkt om, at Østarbejderaftalen ikke burde være forlænget, og fremsatte ønske om, at en effektiv green-card ordning hurtigst muligt introduceres. Han var enig med formandskabet i, at en skatteomlægning bør sigte på at nedbringe skatten på arbejde. I denne henseende kan det principielt være relevant at se på boligbeskatningen, men man bør være forsigtig med sådanne ændringer på et tidspunkt, hvor boligejerne står over for udsigten til stigende renter. Formanden udtrykte endvidere skepsis over for, hvorvidt manglende budgetdisciplin kan afhjælpes via en oliefond.

Finansministeriets departementschef erklærede sig overordnet enig i formandskabet syn på konjunktursituationen, men påpegede, at formandskabets vækstskøn for såvel privat som offentligt forbrug ligger over Finansministeriets. Han så i de seneste indikatorer tegn på en mere afdæmpet forbrugsudvikling, men anerkendte, at der er en vis risiko for, at væksten i det offentlige forbrug bliver højere end forventet. Han påpegede, at den gunstige konjunktursituation åbner mulighed for at trække folk med marginal arbejdsmarkedstilknytning ind på arbejdsmarkedet, og erklærede sig enig i, at dansk økonomi står bedre rustet til at klare kapacitetspresset end under de tidligere opsving. Han anerkendte, at store overskud på det offentlige budget kan fremkalde et ønske om at lempe finanspolitikken, men mente ikke, at en

oliefond er en hensigtsmæssig måde at sikre budgetdisciplinen på. Han fandt, at den nuværende ramme, hvor der styres efter mellemfristede mål med fokus på finanspolitisk holdbarhed, klart er at foretrække.

Formanden for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd var enig i, at der i den nuværende situation selvsagt ikke er behov for at lempe den økonomiske politik, men savnede en diskussion af behovet for finanspolitisk stramning. Han fandt, at formandskabets kommentarer til regeringens velfærdsudspil er lidt overfladiske, og mente blandt andet, at udspillet er klart overfinansieret. Han var enig med formandskabet i, at skattestoppet er uholdbart – ikke mindst i relation til boligbeskatningen – og at skattefryns skal stoppes. Formanden var endvidere enig i, at en oliefond vil tydeliggøre midlertidige indtægter. Afsluttende anførte han, at et større problem end efterlønnen er det store frafald på erhvervsuddannelserne.

Formanden for Dansk Industri erklærede sig enig i formandskabets syn på udviklingen i dansk og international økonomi og påpegede, at væksten allerede nu begrænses som følge af manglende kapacitet, hvorfor væksten i det offentlige forbrug bør begrænses mest muligt. Han var også enig med formandskabet i opbakningen til regeringens forslag om at afskaffe særreglerne for ledige mellem 55-59 år, idet betydelige arbejdskraftreserver herved vil blive frigjort. Ligeledes var han enig i, at personskatterne bør sænkes, men han var ikke enig i, at skattestoppet bør afskaffes, idet det bidrager til en nødvendig budgetdisciplin. Endelig kunne han tilslutte sig formandskabets positive opfattelse af regeringens velfærdsudspil og understregede, at han deler såvel formandskabets bekymring for, at udspillet udvandes, som anbefalingen af, at efterlønnen helt bør afskaffes.

Formanden for Funktionærenes og Tjenestemændenes Fællesråd tilsluttede sig formandskabets syn på behovet for reformer af velfærdsstaten, men fandt, at efterlønnen bør bevares. Hun tilsluttede sig ønsket om en øget beskatning af immobile skattekilder til fordel for lempeligere beskatning af mobile skattekilder. Formanden fandt lempelserne i Østarbejderaftalen passende og vurderede derfor ikke, at

dens forlængelse er problematisk. Hun fandt, at de ekstraordinære indtægter fra Nordsøen først og fremmest bør anvendes til investeringer i forskning og uddannelse, men fandt det dog naturligt, at en begrænset del af de ekstraordinære overskud på de offentlige finanser i 2004 og 2005 anvendes til visse ekstraordinære udgifter i forbindelse med kommunalreformen.

Økonomi- og Erhvervsministeriets departementschef var i store træk enig i konjunkturvurderingen og mente, at den store udfordring er at sikre, at økonomien ikke kører af sporet. Han anførte, at regeringens velfærdsudspil vil medvirke til at øge arbejdsudbuddet – også på kort sigt. Departementschefen fandt ikke, at en oliefond vil øge budgetdisciplinen, da der allerede lægges vægt på det mellemfristede sigt ved fastlæggelse af finanspolitikken.

Formanden for Erhvervsorganisationen HTSI delte vurderingen af konjunktursituationen og understregede udfordringen i at få øget arbejdsudbuddet på kort sigt. Han var enig i formandskabets vurdering af regeringens velfærdsudspil, men efterlyste flere initiativer til at øge arbejdsstyrken på den korte bane. Han beklagede derfor forlængelsen af Østarbejderaftalen og gjorde opmærksom på mulighederne for at rekruttere arbejdskraft fra Sydsverige. Han anså en omlægning fra beskatning af arbejde til beskatning af boliger som positiv ud fra en rent teoretisk betragtning, men i praksis ønskede han at beholde skattestoppet på grund af den disciplinerende effekt på de offentlige udgifter. Endelig erklærede formanden sig enig i anbefalingen om at oprette en oliefond, da den vil give anledning til en bedre fordeling mellem generationer.

En af de særligt sagkyndige, Hans E. Zeuthen havde bemærket, at mens der er en relativt høj vækst i det offentlige forbrug i formandskabets prognose, så stiger den offentlige beskæftigelse kun lidt. Han undrede sig over, om dette er udtryk for et stigende udliciteringsomfang. Han fandt analysen af strukturledigheden interessant, men han efterlyste mere diskussion om baggrund for faldet i strukturledigheden i 1990'erne for herved at kunne vurdere mulighederne for yderligere fald.

Formanden for Danske Andelsselskaber udtrykte stor bekymring for udsigten til mangel på arbejdskraft og var enig i, at Østarbejderaftalen burde have været afskaffet. Han konstaterede, at det ikke har været muligt at kontrollere udviklingen i det offentlige forbrug, hvilket han anså for særligt problematisk i den nuværende konjunktursituation. Han var bekymret for, at øget offentlig efterspørgsel vil forværre situationen på arbejdsmarkedet, og understregede derfor vigtigheden af en stram styring af de offentlige udgifter. I relation til den af formandskabet foreslåede oliefond fandt han det mindst lige så godt at afdrage på den offentlige gæld.

Nationalbankdirektøren fandt det vanskeligt ikke at dele formandskabets vurdering af, at risikoen for en overophedning er stor. Han fandt det åbenbart, at finanspolitikken bidrager til den kraftige efterspørgsel, og påpegede, at der stilles ekstraordinært store krav om tilbageholdenhed med de offentlige udgifter i den nuværende konjunktursituation. Yderligere prisstigninger på huse vil vanskeliggøre situationen. Han vurderede, at spørgsmålet om oprettelsen af en oliefond kræver ekstra overvejelser set i lyset af, at erfaringerne med den sociale pensionsfond vel ikke er for gode.

Formanden for Håndværksrådet anførte, at bygge- og anlægssektoren er tæt på kapacitetsgrænsen. Det er stort set umuligt at finde arbejdskraft, og der er ventetid på byggematerialer. Han forventede dog ikke, at lønningerne vil eksplodere, hvilket bl.a. skyldes større åbenhed i økonomien og bedre planlægning hos virksomhederne. Han mente, at det er vigtigt at øge arbejdsstyrken på både kort og lang sigt, og at Østarbejderaftalen burde have været afskaffet. Formanden kvitterede for beregningerne af kontantprisens betydning for samfundsøkonomien og understregede, at det er vigtigt at sikre en blød landing på boligmarkedet.

En af de særligt sagkyndige, Ellen Andersen, var overordnet set enig i konjunkturvurderingen, hvor importen tager det meste af tilpasningen. Hun var lidt skeptisk over for de optimistiske antagelser om arbejdsstyrke og produktivitet og fandt, at antagelsen om fortsat høj produktivitetsvækst næsten vækker minder om brugen af økonomiske modeller i de

tidligere østlande. Hun savnede i øvrigt en stillingtagen til, hvilke tiltag der kræves, hvis der sker en overophedning af økonomien.

Formanden for Dansk Handel og Service delte den optimistiske vurdering af konjunkturudviklingen, specielt med hensyn til den høje indenlandske efterspørgsel, og han anførte, at økonomien balancerer på kapacitetsgrænsen. Dette kan være en forsmag på de langsigtede strukturelle udfordringer, og det er derfor vigtigt at der igangsættes nødvendige reformer nu. Han fandt, at ambitionsniveauet burde have været højere i regeringens velfærdsudspil – blandt andet i relation til dagpengeperiodens længde og dagpenge-niveau.

Formanden for Det Økonomiske Råd konkluderede, at der var udbredt enighed om formandskabets vurdering af konjunktursituationen og risikoen for overophedning. Med hensyn til flere rådsmedlemmers efterlysning af konkrete anbefalinger vedrørende forøgelse af arbejdsudbuddet på kort sigt bemærkede han, at der er flere relevante tiltag i regeringens velfærdsudspil, og henviste i øvrigt til tidligere rapporter fra formandskabet. I relation til rapportens anbefalinger om aktivering præciserede han, at anbefalingerne ikke omhandler en generel fremrykning af aktivering for alle ledige, men en tidlig identifikation af ledige med behov for opkvalificering. Det er vigtigt at skelne mellem aktivering som opkvalificering og aktivering som rådighedstest. En mere klar adskillelse af de to formål ville kunne bidrage til, at der kan frigøres flere ressourcer til ledige med behov for opkvalificering. Dermed indeholder formandskabets anbefalinger både “pisk” og “gulerod”. Formanden understregede, at prognosens hovedscenario er en “blød landing”, hvilket er baggrunden for, at formandskabet ikke diskuterer et muligt behov for en finanspolitisk stramning. Han tilføjede, at formandskabet generelt er kritisk over for finjustering af økonomien ved hjælp af finanspolitik, blandt andet fordi erfaringen viser, at det kan være svært at time og dosere finanspolitiske indgreb. I relation til kommentarerne om prognosens stærke udvikling i timeproduktiviteten begrundede han antagelsen med, at produktivitetstigningerne har været meget svage i de sidste 10-15 år. Det er derfor sandsynligt,

at der er et vist produktivitetsefterslæb. Hertil kommer, at det nuværende kraftige opsving i sig selv giver et ekstra incitament til at øge produktiviteten. Endelig konstaterede formanden, at rådsmedlemmerne har delte meninger med hensyn til anbefalingen om at oprette en oliefond. Han understregede, at en oliefond gennem forbedret budgetdisciplin vil understøtte den mellemfristede finanspolitiske strategi – og der er derfor ingen modstrid mellem den nuværende strategi og oprettelsen af en oliefond. Han fastslog i øvrigt, at formandskabet eksplicit fraråder at benytte oliefondens midler til øremærkede formål.

Erhvervsstøtte på godt og ondt

Der var generelt støtte fra medlemmerne af rådet til forslaget om, at Økonomi- og Erhvervsministeriet skal udarbejde en årlig redegørelse, der giver en statistisk belysning af erhvervsstøttens omfang og udvikling samt analyserer, om centrale erhvervspolitiske initiativer lever op til målsætningerne.

Økonomi- og Erhvervsministeriets departementschef tilkendegav, at ministeriet vil tage skridt til at udarbejde den efterlyste redegørelse om erhvervsstøtte. Det kan dog være vanskeligt at opgøre den samfundsøkonomiske effekt af de forskellige ordninger, som formandskabets rapport også viser. Måling af effekten af erhvervsstøtte kan også være forbundet med ganske store omkostninger. Han var enig i, at det er vigtigt at støtte iværksættere med gode rammevilkår i form af lavere administrative byrder og rådgivning, men adgangen til risikovillig kapital er dog også vigtig for iværksættere. Regeringens forslag om at støtte iværksættere i form af et skattnedslag er udformet som en præmieordning for at give øget incitament til vækst, men er ikke primært tænkt som en ordning, der skal afhjælpe svigt på kapitalmarkedet. Der er derimod ingen planer om at udvide hjemmeserviceordningen. Nedbringelsen af den strukturelle ledighed siden tidligere vurderinger tilsiger, at hjemmesericetilskud i dag vil fortrænge flere almindelige ustøttede jobs end tidligere. Derfor vil en opdateret evaluering af ordningen være mindre positiv end den tidligere evaluering. Han fandt, at det i rapporten ikke er godtgjort, at investerin-

ger inden for søtransport giver et lavere samfundsøkonomisk afkast end investeringer i den øvrige økonomi og henviste til et særligt notat vedrørende disse forhold, som Økonomi- og Erhvervsministeriet har udarbejdet. Indførelsen af tonnageskatningen har i øvrigt mindsket incitamenterne til investering i forhold til de tidligere meget attraktive afskrivningsregler. Han var også uenig i, at den særlige DIS-skatteordning for søfolk bør afskaffes. Andre vestlige søfartsnationer har en tilsvarende ordning, og den er en afgørende faktor for at kunne fastholde og udvikle de maritime industrier såvel til søs som til lands, da langt størsteparten af dansk ansatte under DIS er skibsofficerer. Han fremhævede, at formandskabet undervurderer de positive afledte virkninger ved at være en søfartsnation.

Formanden for Landsorganisationen var betænkelig ved formandskabets anbefalinger om at begrænse danske søfolks skattefritagelse i handelsflåden, da der er vigtige grunde til at bevare danske nøglestillinger på de internationale fragtskibe. Derimod tilsluttede han sig formandskabets overvejelser om en udvidelse af hjemmeserviceordningen. Det kan overvejes at udvikle ordningen mere målrettet i forhold til private hjem på områder, der normalt har meget vanskeligt ved at klare sig på markedsvilkår. Det er dog vigtigt, at tilskud ydes pr. arbejdet time for at modvirke fortrængning.

Formanden for Finansrådet fandt, at rapportens fremstilling af den indirekte erhvervsstøtte til den finansielle sektor gennem skattebegunstigelser er uklar. Det fremgår af rapporten, at momsfrigtagelse af finansielle ydelser medfører en skatteudgift på godt 2 mia. kr. i 2006. Skatteministeriet har set på konsekvenserne af moms på finansielle tjenesteydelser inden for rammerne af de nuværende regler og når frem til, at hvis producenterne af finansielle ydelser selv kan vælge mellem moms og lønsumsafgift, vil det samlet set medføre et provenutab for det offentlige. Det er således tvivlsomt, om momsfrigtagelsen overhovedet er en skatteudgift. Han understregede også, at momsreglerne er EU-harmoniserede, hvorfor ændringer vil skulle finde sted i EU-regi. Der er Finansrådet bekendt intet land, der har pålagt finansielle ydelser moms. Endelig fremførte han, at der ikke, som for-

mandskabet skriver, er tale om en høj grad af egenbetaling for sektorens betaling af tilsyn. Der er tale om fuld egenbetaling – hvis ikke mere.

Formanden for Dansk Industri fandt, at det er helt uacceptabelt, at der iværksættes støtteordninger uden en grundig evaluering af, hvorvidt ordningerne fungerer efter hensigten. I lyset af EU-Kommissionens storstilede statsstøttereform er erhvervsstøtte netop et område, der fortjener mere og mere fokus. Han mente dog, at det er misvisende, når formandskabet karakteriserer hjemmeserviceordningen som mere målrettet mod sort arbejde og gør-det-selv-arbejde end marginalskattelettelser. Disse forhold er i høj grad drevet frem af de høje marginalskatte. Lavere marginalskat er den mest effektive vej til at sikre arbejdspladser, også for de lavest kvalificerede.

Formanden for Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd mente ikke, at hjemmeserviceordningen bør udvides. I den nuværende situation med stort arbejdskraftbehov bør der ikke ydes tilskud til arbejdsintensive serviceydelser, der erfaringsmæssigt udnyttes mest af de velstillede. I stedet bør ressourcerne bruges til at løse dokumenterede behov på velfærdsområder som daginstitutioner, skoler og plejehjem.

Formanden for Erhvervsorganisationen HTSI sagde, at han gerne ser, at regeringens forslag om skatnedslag til vækstiværksættere bliver underkastet en nærmere cost-benefitvurdering. Dette forslag bør sammenlignes med f.eks. forbedring af afskrivningsmulighederne for computerhardware. Han var umiddelbart positiv over for forslaget om at genindføre hjemmeserviceordningen, hvis det kan dokumenteres, at den samfundsøkonomiske gevinst vil overstige gevinsten af f.eks. generelle skattelettelser.

En af de særligt sagkyndige, Hans E. Zeuthen, fremhævede, at det ville have været godt, hvis der i rapporten havde været en diskussion af, hvilke støtteordninger der ikke er medtaget i opgørelsen, da der altid kan stilles spørgsmål til den afgrænsning, der er foretaget i den type af opgørelser. Det er vigtigt ved analyser af betydningen af erhvervsstøtte at se

på, hvad der vil ske, hvis ordningen fjernes. Eksempelvis vil fjernelse af subsidier til søfart betyde, at erhvervet vil flytte til udlandet.

Formanden for Danske Andelsselskaber fremhævede, at de enkelte erhvervs evne til at fastholde international konkurrenceevne bør være centrale i vurderingen af erhvervsstøtteordninger. Han var derfor tilhænger af, at rederierhvervet får konkurrencedygtige skattevilkår.

Formanden for Håndværksrådet ønskede, at de mange støtteordninger samles i få og større puljer med et bredere formål, da dette vil gøre det lettere for mindre og nye virksomheder at overskue støttemulighederne. Desuden bør en større del af støtten rettes mod de små og nye virksomheder, da de ikke har de interne kompetencer til at løfte alle udviklingsopgaver. Han påpegede, at skattefradrag til vækstiværksættere er et eksempel på uhensigtsmæssig og konkurrenceforvridende erhvervsstøtte. Støtten kommer i bedste fald for sent, og i værste fald bidrager den til, at andre sunde virksomheder får forringet deres konkurrenceevne. Han var glad for, at formandskabet havde set nærmere på den finske fradragsordning for serviceopgaver i private hjem. Den finske ordning tilpasset danske forhold vil betyde øget beskæftigelse af lavt uddannede og velfærdsforbedringer for store dele af befolkningen. Han havde gerne set, at gevinsterne ved en hjemmeserviceordning var blevet sammenlignet med lettelser af marginalskatte – en sammenligning der, som formandskabet har påpeget, bør foretages.

En af de særligt sagkyndige, Ellen Andersen, efterlyste oplysninger om, hvornår de enkelte støtteordninger er indført og mente, at landbrugets høje andel af støtten skyldes, at erhvervet stadig nyder godt af ordninger, der er indført for mange år siden.

Formanden for Dansk Handel og Service fandt, at formandskabet havde valgt en for snæver fortolkning af erhvervsstøtte, hvilket forsimples billedet. Erhvervsstøtte findes således ikke kun i den del af erhvervs politikken, som Økonomi- og Erhvervsministeriet varetager, men også i skattepolitikken, kulturpolitikken, arbejdsmarkedspolitikken mv.

På trods af begrænsningen i opgørelsen af erhvervsstøtten giver den et godt overblik over, hvilke sektorer der modtager støtte. Det er bemærkelsesværdigt, at servicesektoren, der udgør ca. $\frac{2}{3}$ af det private erhvervsliv, tildeles under 20 pct. af den direkte erhvervsstøtte. Energistøtten er et godt eksempel på skævvridningen af støtte midlerne. Formålet med energistøtte er både at mindske forbruget af energi i alle sektorer og kompensere de erhverv, der ikke kan undgå at blive belastet af høje energiudgifter. Servicesektorens manglende andel af denne støtte viser, at ordningen ikke administreres efter dette formål. Han støttede forslaget om at analysere effekten af en eventuel udvidelse af hjemme-serviceordningen.

En af de særligt sagkyndige, Finn R. Førsund, påpegede, at resultaterne af forskning og udvikling er et kollektivt gode. Det er derfor vanskeligt at afgøre, hvor høj støtten hertil bør være. Eksempelvis kunne det være interessant med en vurdering af, om Barcelona-målsætningen om FoU-udgifter på 3 pct. af BNP er fornuftig. Han fandt også, at det er en uheldig udvikling, at der opstilles resultatmål for forskning i form af f.eks. antallet af opnåede patenter. Antallet af patenter er ikke et velegnet succeskriterium for offentlig forskning. Det vil faktisk være mest fornuftigt at yde støtte, hvor vidensspredningen er størst. Afsluttende savnede han et mere slagkraftigt eksempel i rapporten på en cost-benefit-analyse af anvendt forskning end den præsenterede analyse af et "instrument til analyse af mælk".

Formanden for Det Økonomiske Råd noterede sig, at der i rådet er bred tilslutning til forslaget om, at der årligt skal udarbejdes en redegørelse om erhvervsstøtte indeholdende statistik og effektevaluering. Det er klart, at den valgte kategorisering af erhvervsstøtten kan diskuteres, men den gør det muligt at sammenligne udviklingen i erhvervsstøtten over tid, da centraladministrationen i 1990'erne opgjorde erhvervsstøtten på tilsvarende måde. Generelt gælder, at fordi en ordning karakteriseres som erhvervsstøtte, er det ikke ensbetydende med, at ordningen skal afskaffes. Han understregede, at formandskabet ikke har vurderet hensigtsmæssigheden af de finansielle tjenesteydelsers moms-fritagelse. Han påpegede, at det er en misforståelse at opfat-

te hjemmeserviceordningen som en ordning, der skal afhjælpe et arbejdsmarkedsproblem. Det er en sidegevinst ved ordningen. Hovedargumentet for at udvide hjemmeserviceordningen er, at den især reducerer omfanget af sort arbejde og gør-det-selv-arbejde. Vedrørende rederibeskatningen noterede formandskabet sig, at afkastet i erhvervet de seneste år har ligget relativt højt, men historisk har afkastet været lavt, og rederierne har således haft svært ved at forrente kapitalen lige så godt som andre erhverv. Fagøkonomisk kan det ikke anfægtes, at den favorable beskatning af søfarende bør afskaffes. Hvis mange på trods heraf ønsker at fastholde en favorabel beskatning for søfarende, kan forklaringen være, at det tillægges en særlig værdi, at der er dansk arbejdskraft på skibene. Ved samfundsøkonomiske analyser bliver det gjort klart, hvad omkostningen er ved sådanne præferencer for dansk arbejdskraft frem for udenlandsk arbejdskraft på skibene. Vedrørende rapportens eksempel ("instrument til analyse af mælk") på analyse af offentlig støtte til anvendt forskning, illustrerer dette valg, at der hidtil kun i uhyre sjældne tilfælde er foretaget analyser af det samfundsøkonomiske afkast af anvendt forskning.

Trafik, trængsel og infrastruktur

Formanden for Landsorganisationen tilkendegav, at der i fagbevægelsen er mange forskellige holdninger til vejafgifter, og understregede, at det i forbindelse med regulering af transport er vigtigt at tage hensyn til fleksibiliteten på arbejdsmarkedet. Det kollektive trafiksystem er ikke tilstrækkeligt på alle tidspunkter af døgnet, hvilket man må være opmærksom på, når alle forhold i transport tænkes sammen.

Formanden for Arbejderbevægelses Erhvervsråd fremførte, at informationssamfundet nødvendiggør en udbygning af det kollektive trafiksystem.

Formanden for Dansk Industri bemærkede, at Dansk Industri nærmest er imod roadpricing, da dette næppe vil kunne reducere trængsel eller miljøbelastning.

Formanden for Erhvervsorganisationen HTSI roste formandskabet for at have taget hul på spørgsmålet om trafik,

trængsel og infrastruktur. Formanden mente, at der på baggrund af rapportens konklusioner om roadpricing og betalingsring i København bør iværksættes et grundigt arbejde med at analysere et eventuelt fremtidigt roadpricingsystem. Det er vigtigt, at arbejdet foregår i dialog med transporterhvervet, og der bør være fokus på at sikre mobiliteten. Formanden gjorde yderligere opmærksom på, at selvom CO₂-udledningen fra transportsektoren stiger, betyder den stigende transport, at produktionen kan lægges andre steder, og at den samlede nationale CO₂-udledning dermed kan reduceres.

En af de særligt sagkyndig, Hans E. Zeuthen, var – også som tidligere formand for det nu nedlagte Transportråd – glad for, at formandskabet behandlede transport. Han påviste, at tiden brugt til transport overstiger den samlede arbejdstid i f.eks. industrien. Han var enig med formandskabet i vigtigheden af, at infrastrukturinvesteringer og regulering af trafik ikke kan betragtes som adskilte problemer, men bør vurderes samtidigt. Han mente, at det er en vigtig konklusion, at roadpricing er det principielt bedste instrument, men indtil videre for dyrt. Han fandt ikke, at beregningerne er let gennemskuelige og opfordrede til at iværksætte et arbejde for at vurdere udviklingen i teknologien bag roadpricingsystemet. Han fremførte yderligere, at formandskabet synes at være lidt ambivalent med hensyn til forbrugernes reaktion på transportafgifter. På den ene side mener formandskabet, at adfærden kan påvirkes med afgifter, og på den anden side, at påvirkningen er lille, og at transport derfor udgør en god skattebase.

Formanden for Danske Andelsselskaber fandt det relevant at behandle trafik, da trængselsproblemerne er stigende. Han savnede dog en behandling af modulvogntog, der kan bidrage til en løsning, idet de kan transportere større godsmængder.

Nationalbankdirektøren mente, at trafikafsnittet indeholder interessante synspunkter og afdækker en ubehagelig udvikling. Trafikmængden stiger, og mulighederne for overflytning af vejtrafik til bane er begrænsede. Roadpricing ligger år ude i fremtiden, og den nuværende beskatning sikrer ikke

nødvendigvis en hensigtsmæssig adfærd. Derfor må der forventes mere trængsel på vejene i de kommende år.

Formanden for Håndværksrådet fremførte, at formålet med trafik er at sikre mobiliteten blandt andet på arbejdsmarkedet, og at det derfor er forkert at se transport blot som et skatteobjekt. Han var dog enig med formandskabet i, at der kan være et behov for at se på reglerne for privates brug af biler på gule plader. Han fremførte yderligere, at trængsel er et stigende problem, men at man bør tage det roligt på kort sigt og i stedet se på omlægninger på længere sigt.

En af de særligt sagkyndige, Ellen Andersen, fremhævede rapportens oversigt over infrastrukturinvesteringer og håbede, at den vil blive udbredt i hele landet. Hun fremførte yderligere, at det især er kvinder, der kører i bus. Samtidig er prisen på busture steget mere end på biler. Derfor ville det have været relevant, om beregningerne i højere grad havde været delt op efter køn.

Formanden for Dansk Handel og Service advarede mod betalingsring og roadpricing. Han mente, at erhvervslivet i de berørte områder vil blive stillet ugunstigt af to årsager: Dels vil der komme færre kunder, dels vil det blive sværere at tiltrække arbejdskraft. Han fremførte, at trængslen udgør et problem i bycentrene, og at det skal løses med forbedret logistik: Infrastrukturen skal udbygges, der skal være mindre tung trafik i myldretiden, og trafikreguleringen skal forbedres.

En af de særligt sagkyndige, Finn R. Førsund, fandt, at rapporten giver en fin gennemgang af problemstillingerne i transport. Han mente, at pendling kun udgør en begrænset del af problemet. Han fandt, at trængselsproblemerne bedst løses ved en kombination af infrastrukturinvesteringer og regulering, f.eks. i form af vejbenyttelsesafgifter. Han mente, at den anvendte beregningsmodel, ASTRA, indeholder de relevante elementer og udfylder et hul mellem ligevægtsmodeller og trafikmodeller. Yderligere vil det være relevant at anvende ASTRA i forbindelse med videre analyser. Endelig var han enig i, at roadpricing er den principielt optimale reguleringsform.

Formanden for Det Økonomiske Råd fremførte, at et nyt element i redegørelsens analyser af vejbenyttelsesafgifter i forhold til tidligere analyser er fokuseringen på provenu anvendelsen. Beregningerne viser, at provenuet bør anvendes til lempelser af indkomstskatten, mens det er mindre hensigtsmæssigt at subsidiere kollektiv transport yderligere. Infrastrukturinvesteringer er ikke vurderet i modelberegningerne, hvorfor der er behov for yderligere analyser. Formanden reagerede på rådsmedlemmernes bekymring for mobiliteten på arbejdsmarkedet og konkurrenceevnen for erhvervslivet i byerne ved at betone, at transport har to slags omkostninger: tid og penge. Vejbenyttelsesafgifter gør transport i byer dyrere, men til gengæld spares værdifuld tid, hvilket vil forbedre mobiliteten og konkurrenceevnen for erhvervene i byerne. Endelig fremhævede han, at problemstillingen omkring vejbenyttelsesafgifter bør ses i et dynamisk perspektiv, hvor teknologiudviklingen kan medvirke til at gøre roadpricing billigere, hvorved denne teknologi kan blive relevant at inddrage i reguleringen af trafikken på et senere tidspunkt.

Afslutningsvist annoncerede repræsentanten for *Arbejderbevægelsens Erhvervsråd*, at han trækker sig som formand for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og dermed også fra Det Økonomiske Råd, da han ikke længere har tillid til formandskabets sammensætning.

København, den 13. juni 2006.

Michael Rosholm Jan Rose Skaksen Peter Birch Sørensen

